

Koe & Wij

Weiden of opstallen?

Onderwijsdag 4-11-08

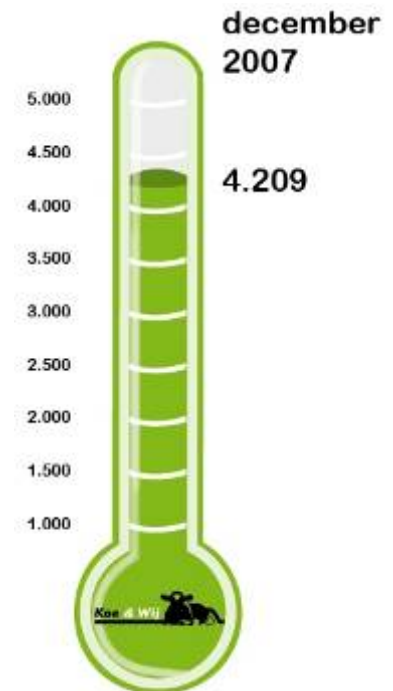

KruXen en de trends

Waar staan we?

- Welke trend hebben we gezien?
- Waar zit nu de KruX?
- Aanbevelingen...

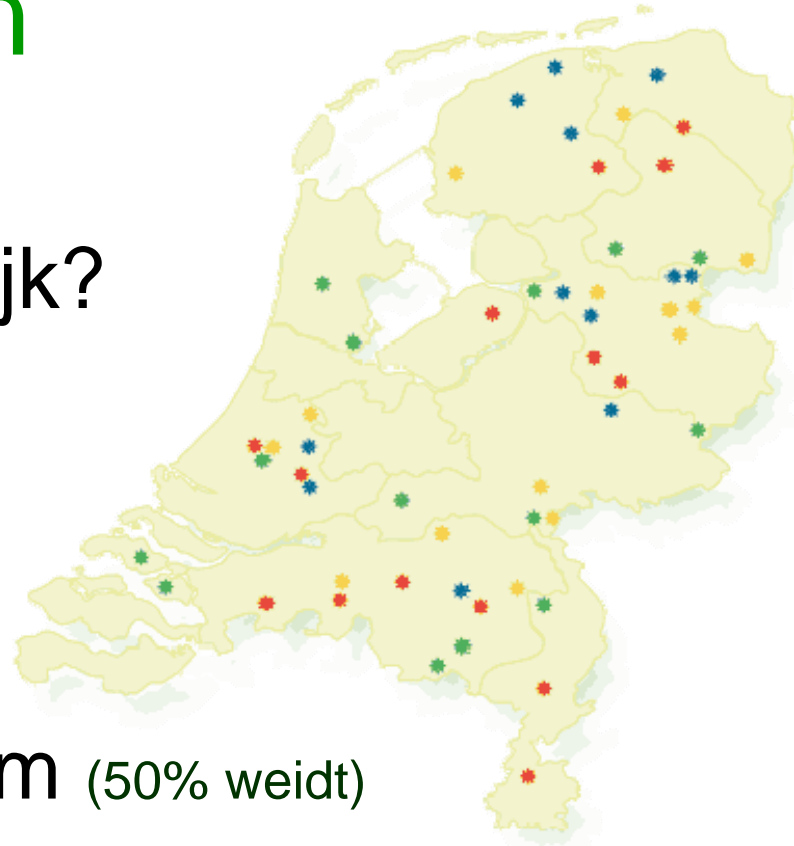

Vier praktijkgroepen

Trend van weiden in praktijk?

- Kleine huiskavel (50% weidt)
- Grote koppel (70% weidt)
- Automatisch melksysteem (50% weidt)
- Hoge melkproductie/koe (70% weidt)

Welke trends gezien?

- Meer (modern) standweiden
- Vroeger naar buiten
- AMS mét weidegang
- Sneller omweiden
- Minder weiden voor betere smaak
- Zoeken naar controle

Als je verder kijkt...

Meer kennis over
beweiding...

Bewustere keuzes

Weiden op de agenda, bespreekbaar

Mooi
project
kost tijd

Weidezuivel

Trots op bedrijf

Vrije keuze, maar ook geen uitspraken

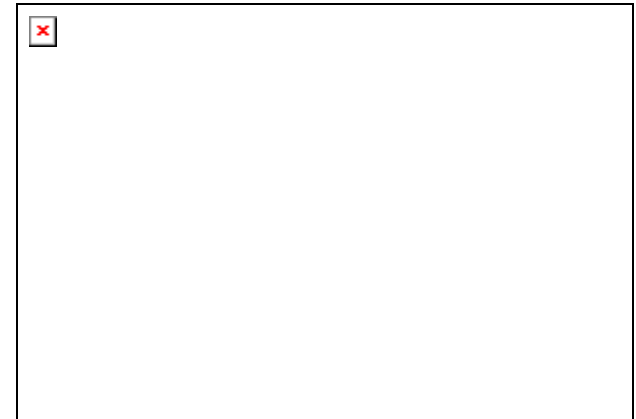
Opstallen gericht
afgewogen

Trends bij afwegen

economie

arbeid

maatschappelijke waarden

persoonlijke waarden

Weiden of opstallen

economie

arbeid

Eerst een goede boterham
dan is er meer dan economie

maatschappelijke waarden

persoonlijke waarden

Weiden of opstallen

economie

arbeid

Veel praten
weinig doen

maatschappelijke waarden

persoonlijke waarden

Weiden of opstallen

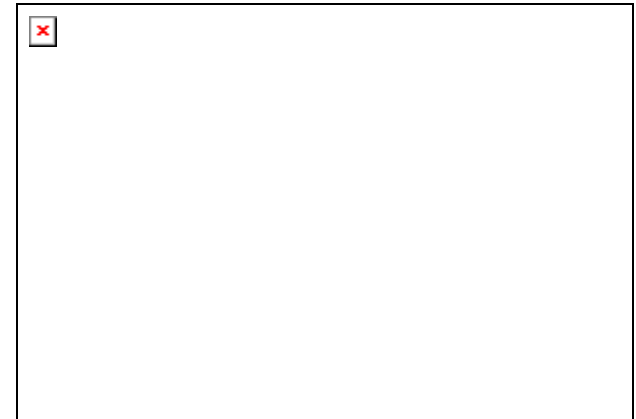
economie

maatschappelijke waarden

Ik, jij, zij, jullie en
toch steeds meer wij...

arbeid

persoonlijke waarden

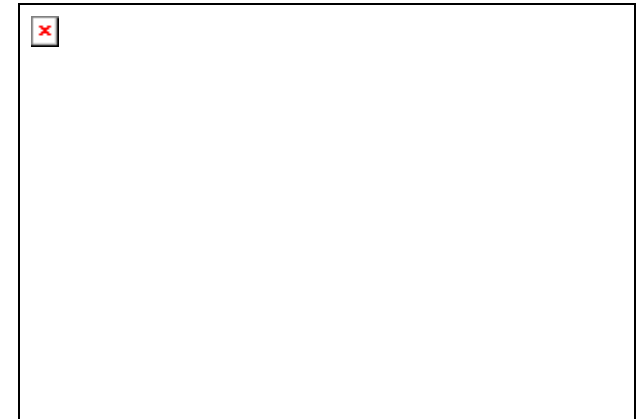

Weiden of opstallen

economie

arbeid

maatschappelijke waarden

persoonlijke waarden

Het mag weer,
traditie schuift naar
gemak en genieten.

Wat zijn de KruX-en van Koe&Wij?

Weiden:	Waar een wil is, is een wei
Opstallen:	Een passende stal
AMS:	Beweidingsbox
Grote koppel:	Gewoon doen!
Hoge productie:	Flexibel en gedreven
Kleine Kavel:	Buiten het bedrijf denken
Bew-systeem:	Eenvoud werkt

Wat zijn de KruX-en van Koe&Wij?

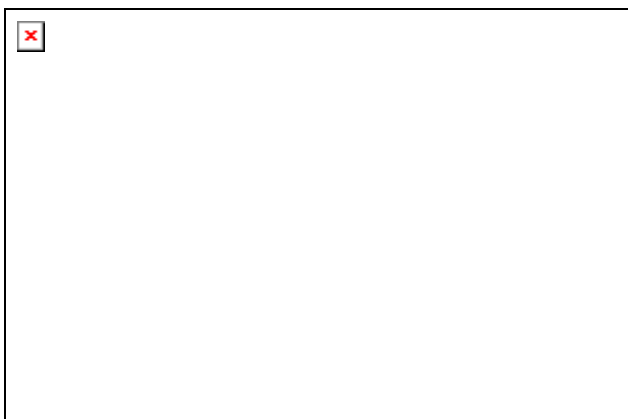
- 🪑 Economie De ondernemer telt
- 🪑 Arbeid: Voorkeur en planning
- 🪑 Omgeving: Waar kijk jij naar?
- 🪑 Pers.drijfveren: De kern én doorslaggevend
- 🪑 Communicatie: Open en eerlijk duurt het langst
- 🪑 Project: Dat brengt je samen en dat maak je samen

Keuze is afweging maken...

Maatschappelijk belang

Algemene feiten

- Goed imago sector mede dankzij weidegang
- Goede positie in afzet?
- Goede positie in beleid?

Afweging

- Vrije individuele keuze
- Belang van de sector
- Korte en lange termijn

Keuze is afweging maken...

Persoonlijke waarden

Persoonlijke drijfveren

- Blijken van belang
- Bij weiden en opstallen
- Bij groei en ontwikkeling

Type ondernemer
Film drijfveren →

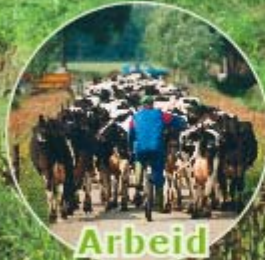
Koe & Wij

Weiden of opstallen is ook afweging..

Economie

Arbeid

**Maatschappelijke
waarden**

Persoonlijke waarden

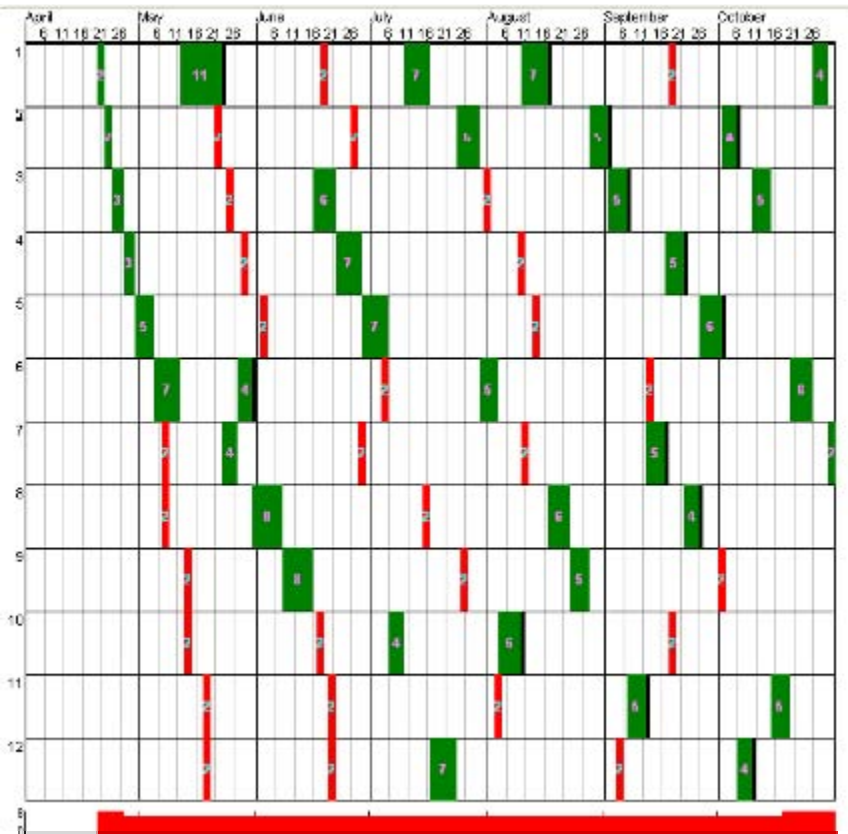
Handleiding weidegang

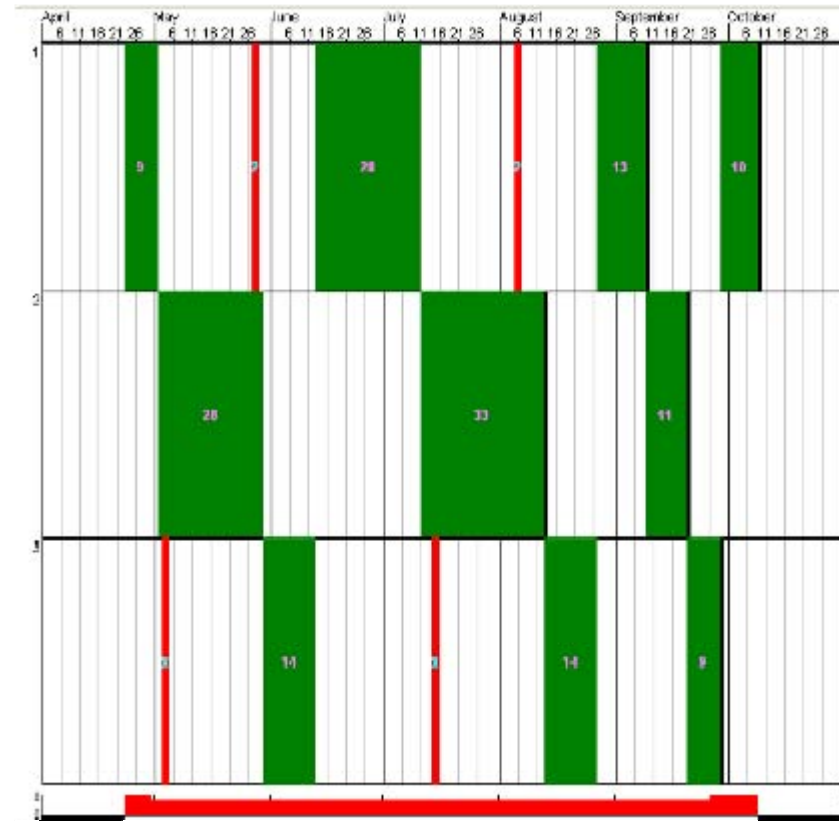
Voor
melkveehouders
en adviseurs

Omweiden of (modern) standweiden

Omweiden

Standweiden (modern)

Opstallen of weiden?

Vraag *gratis* advies bij de Stichting Weidegang voor:

- Keuze beweidingstelsel
- Arbeid, het rantsoen en de kostprijs
- Praktische oplossingen specifieke bedrijfsomstandigheden

Maak afspraak op www.weidegangadvies.nl

1. Blijvend verankeren bewuste afweging

- Omgeving (adviseurs) moet afweging gaan dragen
- Brede projectgroep blijft actueel afwegen en zoekt boegbeelden weidegang.

2. Nieuwe kennis (doorstroming) voor eenvoudige weidegang

- Bij AMS en Grote Koppel
- Gericht op arbeid, rantsoen en toepasbaarheid
- Communicatie ism adviseurs en onderwijs

3. MVO melkveehouderij in relatie met maatschappij

- Interactie en betrokkenheid met maatschappij en omgeving
- Leer melkveehouders signalen te herkennen en te vertalen naar eigen bedrijf

Koe & Wij

Ga je weiden of opstallen?

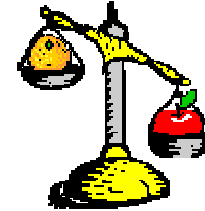
Bert Philipsen

Koe & Wij

Ambitie project 2007-2008

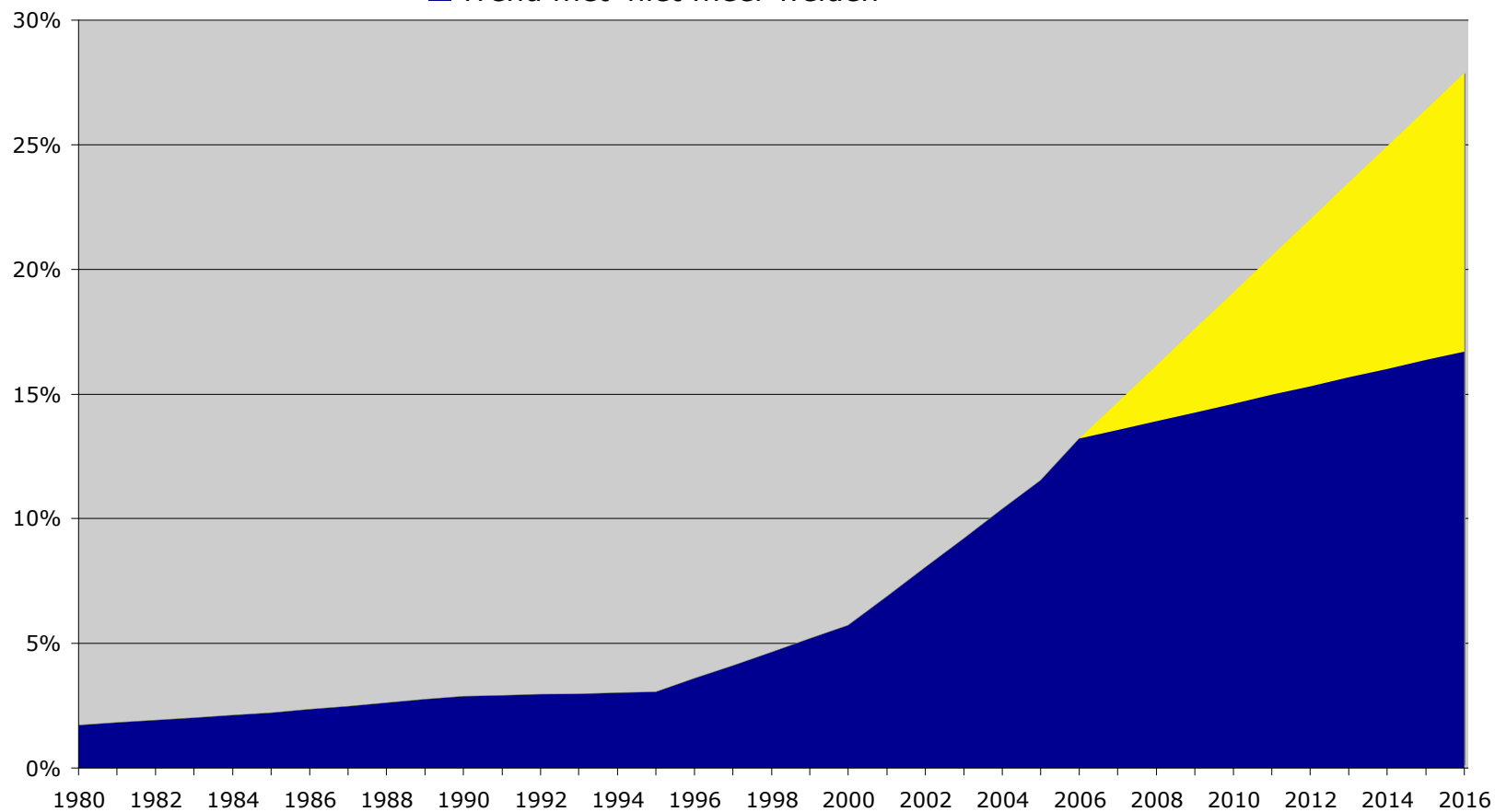
Ga je weiden of opstallen?

Brede groep melkveehouders
maakt een afweging

Ga je weiden of opstallen?

- Trend met 'niet meer weiden' en 'weet nog niet'
- Trend met 'niet meer weiden'

Ga je weiden of opstallen?

- Gemiddeld 87% bedrijven weidt
 - 12 uur 176 dagen
 - 1/3 deel onbeperkte weidegang
- in het Zuiden 73%
- in het Westen 97%

- Bij bedrijfsovername weidegang duidelijk ter discussie

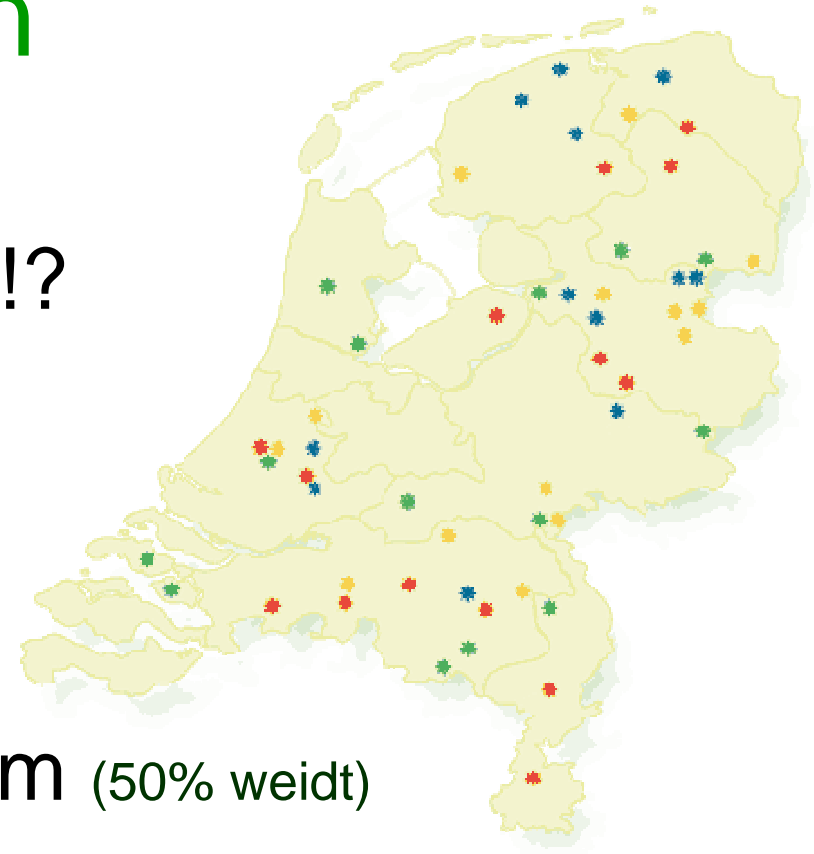
Onderzoek Koe & Wij 2006 (CLM)

Vier praktijkgroepen

Waarom en hoe beweiden!?

- Kleine huiskavel (50% weidt)
- Grote koppel (70% weidt)
- Automatisch melksysteem (50% weidt)
- Hoge melkproductie/koe (70% weidt)

Dilemma's bij weiden?

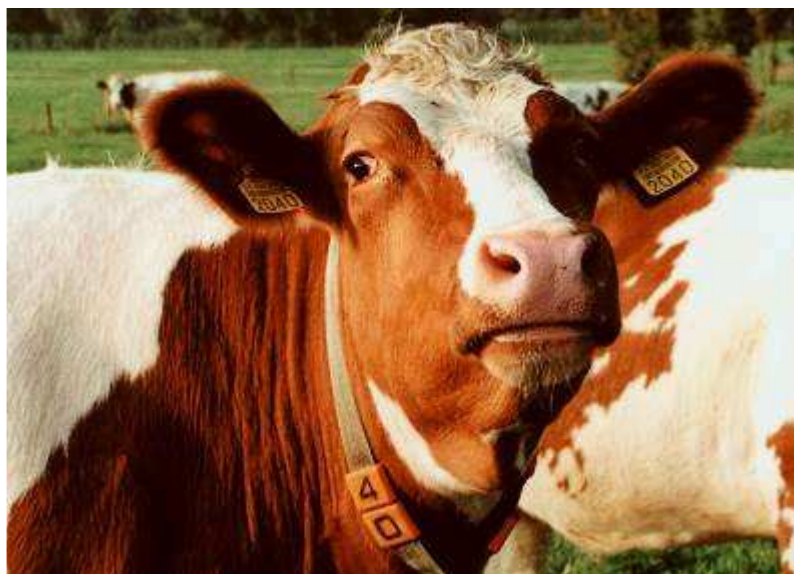
- Wat maakt kiezen moeilijk, terwijl je wel moet kiezen...
- Weiden op opstallen? Wat kies jij als je kijkt naar...
 1. Het weer
 2. De schaalvergroting/bedrijfsontwikkeling
 3. Diergezondheid en dierwelzijn
 4. Je zelf als mens en ondernemer
 5. Maatschappij en consument
 6. Gevoel (gemak)ten opzichte van feiten

Koe & Wij

Ga je weiden of opstallen?

Welke afweging maken zij?

Koe & Wij

Weiden of opstallen is afweging..

economie

arbeid

maatschappelijke waarden

persoonlijke waarden

Weiden of opstallen is economie

- De feiten?
- Koe & Wij ervaring
- Koe & Wij vragen aan u...

Weiden of opstallen

Grasopbrengst en grasbenutting

	O	B	Z	SF
Netto ds-productie	100	108	124	137
Netto kVEM-opname	100	109	121	108

2009, zandgrond

Berekening N-gift uit kunstmest

	100% gras		30% mais	
	weiden	opstallen	weiden	opstallen
gebruiksnorm (totaal)	260	340	227	283
orgN (derogatie)	250	250	250	250
werking org N	45%	60%	45%	60%
over voor KM	148	190	115	133

voordeel opstallen

43

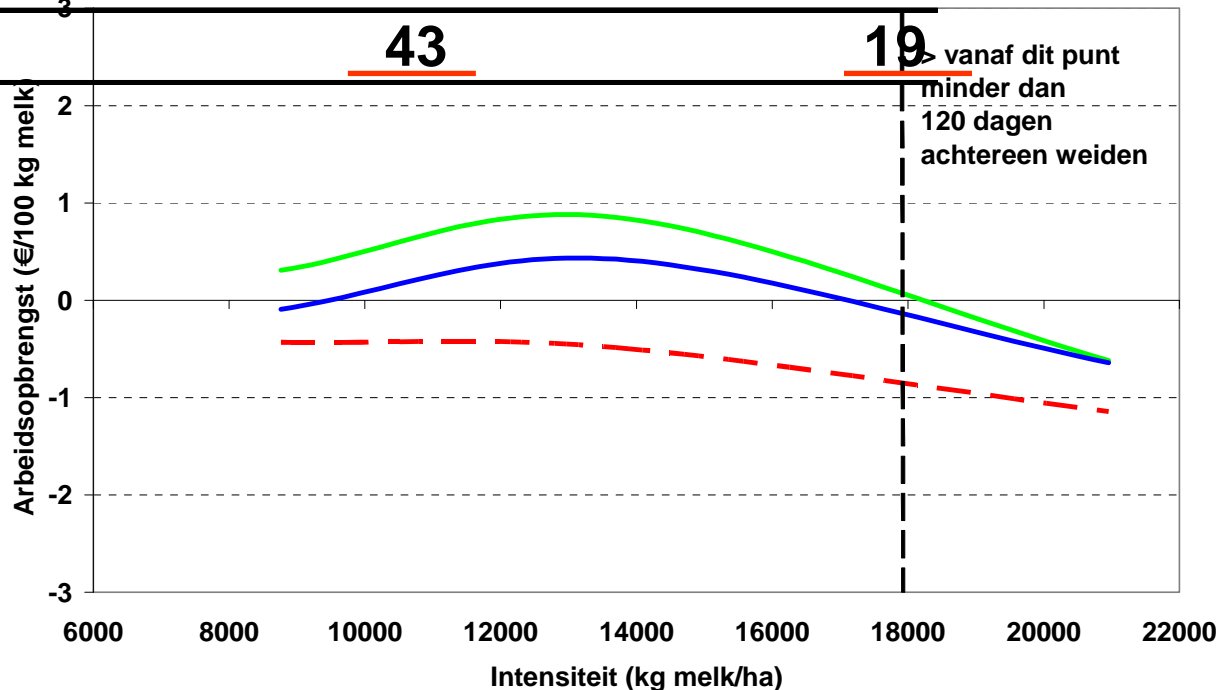
19

vanaf dit punt
minder dan
120 dagen
achtereen weiden

WUR (LEI – ASG)

Gem nog voordeel
bij weiden

(bron: lei-bin; ASG modellen)

Accon-AVM *1200 melkveehouders 2005-2006*

- Bij weidegang geldstroom 1,5 € ct hoger
 - Spreiding bij opstallen veel groter
 - Quotum 890.000 en 16.000 per ha
- Grote (1.5 miljoen) en intensieve (20.000/ha) bedrijven is geldstroom 0,75 € ct lager bij weiden

Gibo-groep *450 melkveehouders 2005-2006*

- Bij weidegang inkomen bijna €1 hoger
- Dit is ca €5000,- bij ca 600.000 kg melk
- Weiders ander type dan summerfeeders

- Weiden was gemiddeld voordeliger
- Opstallen eerder voordelig bij groot, intensief (20.000 kg/ha; 1,5 milj. kg melk)
- Factoren: kosten voor: voer, vee, arbeid, landverhuur, loonwerk, mechanisatie, bouwwerken
- Invloed boer groter dan systeem

Een voorbeeld uit AMS-groep

- Quotum 960.000 kg
- Koeien 115
- Gras 42 ha en maïs 20 ha
- Beperkt weiden: met 10 kg ds bijvoeding
- 5 melkgevende koeien/ha weiden
- Melkproductie 8600 kg/koe per jaar

Deelnemer AMS

Verschil in opbrengsten en kosten bij opstallen

Melkopbrengst (gehalten)	-€ 1200 (+/-)
Krachtvoerkosten	+€ 1400
Ruwvoerkosten	-€ 750
Gezondheidskosten (€10/koe extra)	+€ 1150 (+/-)
Strooiselkosten	+€ 1250
Kunstmestkosten	-€ 400

Loonwerkkosten (incl. herinzaai)	+€ 4500
Afrastering	-€ 1700
Brandstof	+€ 1350
Voer en mestopslag	+€ 950
Totaal extra kosten bij opstallen (excl. arbeid)	+€ 8950
Extra kosten (incl. arbeid)	+€ 7950 (+/-)

Koe & Wij

Schat je eigen verschil:

www.koewij.nl

- Gebruik 'checklist economie'
- schat per post verschil weiden – opstallen
- geef aan: 'voordeel weiden' of
'nadeel weiden'
- hulp: 1 voorbeeldbedrijf ter inspiratie

Opbrengsten	+/-	Bedrag in euro's per jaar
1 Melkgeld		0
2 Omzet en Aanwas		0
Totaal Opbrengsten	+/-	0
Kosten	+/-	Bedrag in euro's per jaar
1 Krachtvoer		0
2 Ruwvoer		0
3 Gezondheid		0
4 Fokkerij		0
5 Strooisel		0
6 Kunstmest		0
7 Loonwerk		0
8 Brandstof		0
9 Afrastering		0
10 Voer en mestopslag		0
11 Betaalde Arbeid		0
Totaal kosten	+/-	0
Nadeel/ Voordeel Totaal	+/-	0

Weiden of opstallen?

Economie:

Wat kies je als je kijkt naar:

Vraag 1. Kosten

Krachtvoer, voederwinning, loonwerk, machines, diergezondheidskosten, etc.

0 Beweiden

0 Opstallen

Vraag 2. Opbrengsten

Meerprijs (weide)melk, melkprijs (gehalten), grasopbrengsten, wintertoeslag

0 Beweiden

0 Opstallen

Vraag 3. Bedrijfssituatie

Grondsoort, draagkracht, verkaveling, stal- of melksysteem, mestafzet/mestwetgeving

0 Beweiden

0 Opstallen

Weiden of opstallen is arbeid

- Welke feiten?
- Koe & Wij ervaring
- Koe & Wij vragen aan u...

Doel

Verskil in arbeidsuren bij 5 systemen

Uitgangspunten

- 650.000 kg melk; 80 mk
- 180 weidedagen: omweide systeem
- Jongvee op stal
- Geen verschil in mechanisatie
- Maaien, schudden, wiersen zelf

inkuilen in loonwerk

	Onbep W	Bep W	Zbep W	Sumf
algemeen	100%	101%	101%	107%
grasland & voedergewassen	100%	130%	162%	153%
vee verzorgen	100%	102%	104%	103%
voeren	100%	103%	113%	112%
melken (inclusief koeien ophalen)	100%	96%	96%	93%
Totaal	100%	102%	106%	104%

- Veel voederwinning -> nadeel SUMF
- Sumf minder tijd dan Zeer bep Weiden
- Zeer bep Weiden -> dubbel systeem

Dagelijks of seizoenswerk

(melken - voeren – veeverzorgen)

	Onbep W	Bep W	Zbep W	Sumf
Totaal	100%	102%	106%	104%
dagelijks werk	100%	99%	102%	99%
seizoenswerk	100%	111%	122%	122%

- Minder dagelijks werk bij opstallen
- Meer seizoenswerk bij opstallen
- Afhankelijk van keuzes

Weiden of opstallen meer of minder arbeid

- Melken +
- Voeren -
- Veeverzorging -
- Graslandbeheer + tot -
- Algemeen 0

Weiden of opstallen meer of minder arbeid

Deelnemer AMS

- Melken + 25 Min/w.dag
 - Voeren - 10
 - Veeverzorging - 13
 - Graslandbeheer + 15
 - Algemeen - 0,3
- + 17 Min/w.dag totaal

		v Middelkoop	Gemiddelde 9 amers
Melken		invullen: min / weidedag	invullen: min / weidedag
Aantal weidedagen		180	182
Halen en brengen van de koeien	+	20	23
Schoonmaken looppad stal-wei	+	5	3
schoonmaken uier en spenen	-	0	0
Voeren		min / weidedag	min / weidedag
kuil blootleggen	-	3	4
uithalen/verdelen kuil/mais	-	4	7
naverdelen/aanschuiven	-	3	3
Veeverzorging		min / weidedag	min / weidedag
reinigen roosters, boxen	-	10	10
veecontrole (tochtigheid ed)	+	0	3
gezondheid (klauwbekappen, ...)	-	2,5	5
Subtotaal 1		+3	+0

Weiden of opstallen is arbeid...

- Arbeids tips: www.koewij.nl
- Individuele keuzes belangrijk
- Er is meer dan arbeidstijd....
 - Welke pieken en wanneer?
 - Organisatie en planning?
- Checklist: “Hoeveel tijd meer/minder bij weidegang?” www.koewij.nl

Weiden of opstallen?

Arbeid:

Wat kies je als je kijkt naar:

Vraag 1. Hoeveelheid arbeid

Op welke tijden, hoeveel uren, arbeidspieken

0 Beweiden

0 Opstallen

Vraag 2. Soort arbeid

Leuk werk, gemakkelijk werk, vereist kwaliteiten, fysiek/zwaar werk

0 Beweiden

0 Opstallen

Vraag 3. Organisatie van arbeid

Planning, voorspelbaarheid, invloed/controle, management

0 Beweiden

0 Opstallen

Weiden of opstallen is maatschappelijke waarden

- Welke feiten?
- Koe & Wij ervaring
- Koe & Wij vragen aan u...

Goede potentie voor weidezuivel

Weidegang wordt als belangrijk ervaren

- 90% **belangrijk** dat koeien in de wei lopen.
- 70% denken dat er **minder koeien in de wei** lopen dan 10 jaar geleden.

Nederlander wil graag de koeien in de wei houden

- 70% is **bereid iets te doen** om koeien in de wei te houden,
 - 5 cent per liter **meer betalen** voor zuivelproducten (59%)
- De boer is **verantwoordelijke** voor weidegang (70%),
zuivelindustrie als verantwoordelijke (35%)

Positieve houding tegenover weidezuivel

- 90% vindt **weidezuivel een (heel) goed initiatief**
 - omdat koeien in de wei horen (63%)
 - omdat het fijn is voor koeien om te kunnen grazen (58%)
 - omdat Friesche Vlag hiermee haar verantwoordelijkheid neemt (51%)

Weiden of opstallen is maatschappelijke waarden

- **Omgeving (direct contact)**
 - Waardeert weidegang
 - Staat niet negatief tegenover opstallen
- **Maatschappij (indirect contact)**
 - strategie lange termijn om te mogen produceren
 - MVO = dierwelzijn voor consument
 - Aantrekkelijker landschap
 - Imago en dierwelzijn beter (in ogen consument)
- **Beleid en Markt (indirect effect)**
 - Voorkomen strengere mestwetgeving
 - Mogelijkheid diverse melkstromen, dagverse zuivel

Weiden of opstallen?

Maatschappelijke waarden**Wat kies je als je kijkt naar:****Vraag 1. Omgeving**

Relatie familie, vrienden, buren en dorpsbewoners, uitstraling in de directe omgeving

0 Beweiden

0 Opstallen

Vraag 2. Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Cultuur historisch landschap, maatschappelijk draagvlak, duurzaamheid, dierenwelzijn

0 Beweiden

0 Opstallen

Vraag 3. Beleid en markt

Om hoeverre heeft jou keuze invloed/gevolg op de markt en het toekomstig beleid

0 Beweiden

0 Opstallen

Weiden of opstallen is persoonlijke waarden

- Welke feiten?
- Koe & Wij ervaring
- Koe & Wij vragen aan u...

Weiden of opstallen is persoonlijke waarden

1. Zakelijke afweging
Economisch/cijfermatig gedreven
2. Gemak en genieten bepalen afweging
Afweging vanuit zichzelf gedreven
3. Afweging uit gewoonte en ervaring
Afweging uit zekerheid, wat is nu de norm?
4. Overtuigde afweging
Eigen normen en waarden bepalen afweging

Weiden of opstallen?

Persoonlijke waarden:

Wat kies je als je kijkt naar:

Vraag 1. Welk werk het beste past

Wat past bij je karakter, wat geeft een kick, voldoening, plezier, rust, genot.

0 Beweiden

0 Opstallen

Vraag 2. Het beroep boer zijn

Wat hoort een boer te doen, traditie, hoe mag je koeien houden, wat geeft aanzien

0 Beweiden

0 Opstallen

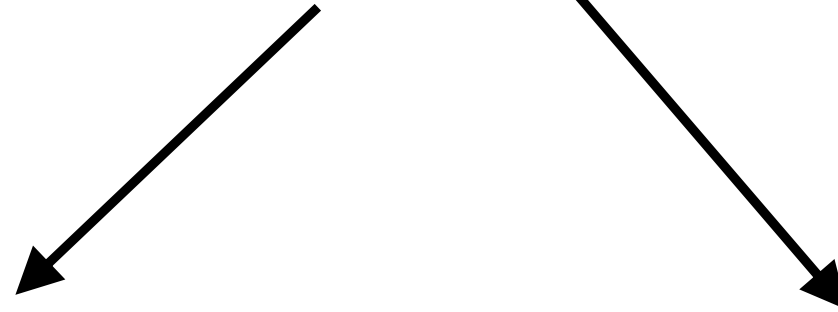
Vraag 3. Jezelf als mens

Wat zou je doen als je er niet van hoefde te leven. Waarden en gewoonten, gezin, opvattingen, geloof.

0 Beweiden

0 Opstallen

Ga je weiden of opstallen?
Wat kies je nu...

zorg voor koevriendelijke stal

maak jaarlijks beweidingsplan

Vraag een onafhankelijk advies aan op:

www.weidegangadvies.nl

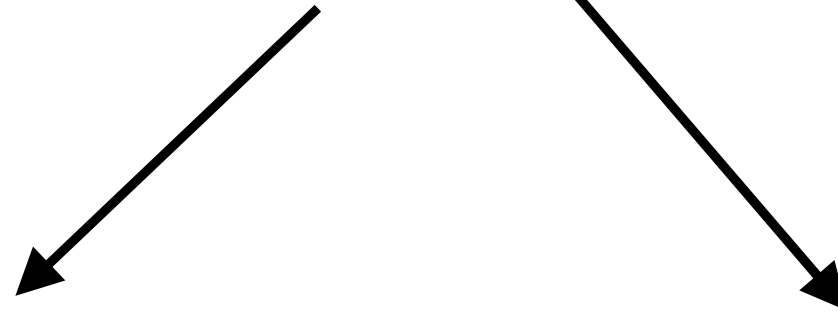
- “Gratis” advies mogelijkheid voor melkveehouders

Doelstelling

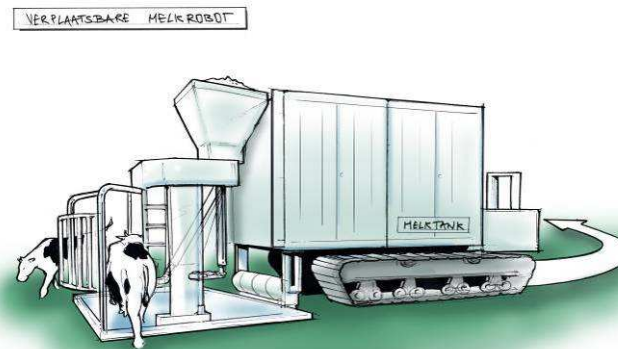
- Melkveehouders ondersteunen bij een bewuste keuze rondom de (on)mogelijkheden van weidegang

Ga je weiden of opstallen? Denk in mogelijkheden...

zorg voor koevriendelijke stal

maak jaarlijks beweidingsplan